

Aan de gemeenteraad

Raadsvoorstel

Onderwerp

Gemeenschappelijke waarden Lijn 50 samenwerking

Beslispunt(en)

1. Kennis te nemen van de notitie Gemeenschappelijke waarden Lijn-50 samenwerking;
2. In te stemmen met de voorgestelde (5) gemeenschappelijke waarden voor de lijn 50 samenwerking;
3. In te stemmen met het voorstel om de onder 1 bedoelde gemeenschappelijke waarden als afwegingskader in te zetten voor toekomstige samenwerkingsprojecten in de lijn 50 samenwerking;
4. In te stemmen met de voortzetting, conform de voortgangsrapportage, van de lopende projecten in Lijn-50 verband en zo nodig de raden om kaders/richting te vragen bij toekomstige afwegingen van strategische aard.

Toelichting

Aanleiding / motivering

In het Koersdocument Lijn-50, dat op 15 januari 2019 aan de gemeenteraden van de lijn 50 gemeenten gepresenteerd is, is een aantal uitgangspunten weergegeven op basis waarvan verder onderzoek is gedaan om te komen tot de definitieve gemeenschappelijke waarden van de Lijn-50 gemeenten. Door de gemeente Gulpen-Wittern is een gezamenlijk raadsvoorstel (met de bijbehorende notitie) opgesteld dat nu voorligt voor besluitvorming.

Om tot de gezamenlijke waarden te komen is een proces ingericht onderverdeeld in onderstaande fasen:

1: Voorbereidingsfase

Deskresearch (evaluatie samenwerking lijn 50, Cittaslow bidboeken, strategische visies, coalitieakkoorden, toeristische visies de website van Cittaslow-Nederland, de websites van de verschillende gemeenten en verschillende promotie filmpjes).
Consultatie burgemeesters, secretarissen en enkele ambtenaren.
Formuleren eerste opzet gemeenschappelijke waarden.

2: Consultatiefase

Consulteren enkele key-stakeholders (ondernemers in alle drie de gemeenten, voorzitters van verenigingen/scholen, buurtgenootschappen en bestuurders). Op deze manier ontstaat er naast de papieren werkelijkheid ook een eerste aanzet over hoe deze werkelijkheid in de praktijk wordt ervaren.

Gezamenlijke raadsbijeenkomst waarin de stand van zaken tot op dat moment wordt gepresenteerd en input vanuit de raad wordt gevraagd.

Op basis van de uitgangspunten zoals geschetst tijdens gemeenschappelijke raadsbijeenkomst zal een brede stakeholder consultatie worden opgezet. Deze zal worden gehouden op basis van een Enquête.

3: Besluitvormingsfase:

Vaststellen definitieve versie van de gemeenschappelijke en verbindende waarden van de Lijn 50 samenwerking

Op basis van de voorbereidingsfase en de consultatiefase kan een breed draagvlak voor samenwerking tussen de Lijn-50 gemeenten worden vastgesteld. Zowel uit de geraadpleegde beleidsstukken, de gevoerde gesprekken als uit de burgerconsultatie (enquête) blijkt dat er een breed draagvlak is voor samenwerking in Lijn-50 verband. Uit dit onderzoek blijkt dat er in het bijzonder draagvlak is voor samenwerking op de volgende gebieden: het beheren van het landschap, toerisme, Cittaslow, infrastructuur en duurzaamheid.

Dit voorstel ziet op het versterken van de reeds bestaande Lijn-50 samenwerking. De gemeenschappelijke waarden kunnen als input dienen voor de strategische visies van de drie gemeenten.

In het Koersdocument dat eerder op 15 januari 2019 aan de gemeenteraden is gepresenteerd, zijn de waarden weergegeven zoals deze uit de voorbereidingsfase naar voren zijn gekomen. Op basis van dit Koersdocument is verder onderzoek gedaan in de consultatiefase. In de consultatiefase zijn de bevindingen uit de voorbereidingsfase getoetst. Deze toetsing heeft plaatsgevonden aan de hand van drie elementen. Gezamenlijk zullen deze leiden tot een definitieve set van gemeenschappelijke waarden voor de lijn 50 samenwerking.

Achtereenvolgens zullen de volgende drie elementen van de consultatiefase nader worden toegelicht:

- (I) Consulteren key-stakeholders;
- (II) Gemeenschappelijke raadsbijeenkomst op 15 januari 2019;
- (III) Enquête

I) Consulteren key-stakeholders

Tijdens deze fase zijn ondernemers/stichtingen/verenigingen die de waarden van Cittaslow delen voor een gesprek uitgenodigd. Vervolgens zijn met 26 ondernemers/stichtingen/verenigingen interviews gehouden om de gemeenschappelijke waarden zoals deze uit de eerste opzet zijn gebleken te toetsen. Uit deze gesprekken kunnen de volgende bevindingen worden gedestilleerd:

- In grote lijnen worden de waarden uit de 'eerste opzet' gedeeld. De waarden die het meest worden genoemd zijn: de authenticiteit van het landschap, de unieke ligging en de kleinschaligheid. Innovatie en kwaliteit worden vrijwel niet genoemd.
- Bij de respondenten kunnen verschillende prioriteiten worden herkend. Vrijwel alle respondenten noemen het landschap als de meest iconische waarde. Verdere accenten zijn: kleinschaligheid, de ligging in de regio, toerisme en het verenigingsleven.
- Verder worden tijdens deze gesprekken ook waarden genuanceerd. Op basis van de eerste opzet blijkt dat gastvrijheid een waarde is die kenmerkend is voor het gebied. Uit de gesprekken blijkt echter ook dat deze gastvrijheid zich met name richt op het toerisme. Deze gastvrijheid wordt veel minder ervaren richting/door inwoners die van buiten Limburg in de Lijn-50 gemeenten zijn komen wonen. Vandaar dat er naast gastvrijheid ook een zekere geslotenheid heerst.

(II) Gemeenschappelijke raadsbijeenkomst 15 januari 2019

Tijdens de gemeenschappelijke raadsbijeenkomst van 15 januari 2019 is het Koersdocument en de daarbij behorende gemeenschappelijke waarden aan de drie gemeenteraden gepresenteerd. De volgende bevindingen kunnen op basis van de gemeenschappelijke raadsbijeenkomst worden gedestilleerd:

- Er kan worden ingestemd met de gestelde procesaanpak;
- De raden herkennen zich in de gestelde gemeenschappelijke waarden;
- In het koersdocument ontbreken geen gemeenschappelijke waarden;
- De gestelde waarden dienen als basis voor verdere invulling van de samenwerking (bijvoorbeeld: projecten).

(III) Enquête

In de derde fase van de consultatiefase is door middel van een enquête de mening van de burgers van de Lijn-50 gemeenten gevraagd. Deze enquête had tot doel te onderzoeken hoe de burgers de eigen gemeente, de Lijn-50 gemeenten en de inwoners waardeert.

In totaal is de enquête ingevuld door 291 mensen waarvan 132 uit Gulpen-Wittem, 83 uit Vaals en 73 uit Eijsden-Margraten. Het grootste aantal respondenten was tussen de 45-65 jaar oud (134). In totaal zijn er 266 respondenten nodig om een betrouwbare steekproef te kunnen doen die representatief is voor de gehele populatie. Aangezien 291 respondenten de enquête hebben ingevuld kunnen we spreken van een betrouwbare steekproef.

Een analyse van de resultaten leert dat de waarden die inwoners gebruiken om hun eigen gemeenten en de inwoners van hun eigen gemeenten te beschrijven nagenoeg identiek zijn aan de eigenschappen waarmee ze beide in Lijn-50 verband beschrijven.

Als we kijken naar de eigenschappen die de respondenten gebruiken om hun eigen gemeenten en de Lijn-50 gemeenten te beschrijven dan zien we dat het authentieke landschap verreweg het meeste wordt gebruikt. Daarnaast wordt ook de unieke ligging en de wandel- en fietspaden veelvuldig genoemd. Ook de hechte gemeenschapszin en de waarden die inwoners hechten aan tradities worden door bijna de helft van de inwoners genoemd. Kort daarachter wordt de kleinschaligheid en het rijk (im)materieel cultureel erfgoed genoemd. Hetgeen opvalt is dat vernieuwend en duurzaamheid door vrijwel niemand wordt genoemd.

Een vergelijkbaar beeld kan worden herleid als we kijken naar de manier waarop de respondenten de inwoners van hun gemeenten en de inwoners van de Lijn-50 gemeenten omschrijven. Hier zien we dat in beide situaties het waarde hechten aan dorpen en verenigingen door meer dan 75% van de respondenten wordt genoemd. Dit wordt gevolgd door gastvriendelijkheid, trots en behulpzaam. Waarbij het opmerkelijk is dat ook in beide situaties 20% van de respondenten de inwoners naast gastvriendelijk ook als gesloten typeert.

Daarnaast valt op dat er breed draagvlak is voor samenwerking tussen de Lijn-50 gemeenten, slechts 3,85% van de respondenten geeft aan geen voorstander van samenwerking in Lijn-50 verband te zijn. Bijna alle respondenten zien de meerwaarde van samenwerking op de volgende gebieden: het beheren van het landschap (80%), Cittaslow (73%) en toerisme (70%). Daarnaast ziet ongeveer helft kansen in samenwerking rondom infrastructuur (52%) en duurzaamheid (40%).

Conclusie

Zowel uit de geraadpleegde beleidsstukken, de gevoerde gesprekken als uit de burgerconsultatie blijkt dat er een breed draagvlak is voor samenwerking in Lijn-50 verband. Uit dit onderzoek blijkt verder dat er in het bijzonder draagvlak is voor samenwerking op de volgende gebieden: het beheren van het landschap, toerisme, Cittaslow, infrastructuur en duurzaamheid.

Uit dit onderzoek blijkt voorts dat de Lijn-50 gemeenten verbonden zijn op basis van een aantal kernwaarden. De vijf waarden die het meeste naar voren komen zijn de volgende:

Authenticiteit: Het authentieke landschap (Heuvelland, ongerept vol met stiltegebieden) is een verbindende factor van de drie gemeenten en is daarnaast kenmerkend voor de bekendheid van de regio naar buiten toe. Verder kenmerken de gemeenten zich vanuit een gevoel van harmonie, ze geven het heden betekenis vanuit het verleden.

Unieke ligging: De Lijn-50 gemeenten hebben een unieke ligging waarin ze een verbinding vormen tussen Duitsland (Aachen) en België (Luik). Daarnaast liggen ze naast grote steden als Maastricht en Heerlen. Deze unieke ligging biedt veel kansen voor de drie gemeenten (Groene hart 'Groene Long').

Gastvriendelijk: Het toerisme, de horeca maar ook de gemeentelijke dienstverlening kenmerken zich door gastvriendelijkheid. De gast dan wel de burger staat altijd centraal.

Aandacht voor elkaar: Ook dit is kenmerkend in de hechte gemeenschappen vol vitale kernen. In deze kernen heerst een groot samenhorighedsgevoel en een bruisend verenigingsleven. Alle drie de gemeenten hebben een sterk maatschappelijk basiskapitaal.

Fijnschaligheid: Dit is kenmerkend voor het gebied vol met eigenstandige kernen en kleine ondernemers. Voorbeelden: Wijn uit Vaals, fruittelers in Eijsden-Margraten en het hoeden van varkens op verschillende grondsoorten in de vrije natuur in Gulpen-Wittem.

In het geval de gemeenteraden besluiten deze gemeenschappelijke waarden vast te stellen dan kunnen deze dienen als sturingsinstrument voor toekomstige samenwerkingsprojecten. Bij het eventueel aangaan van toekomstige samenwerkingsprojecten kan gekeken worden of deze projecten bijdragen aan de versterking/ontwikkeling van de gemeenschappelijke waarden. In het geval dat niet zo is kan worden besloten om het betreffende project niet in Lijn-50 verband maar enkel op lokaal niveau op te pakken. In het geval het project wel een bijdrage kan leveren aan de gestelde gemeenschappelijke waarden dan ligt het voor de hand om een dergelijk project in lijn 50 verband op te pakken.

De waarden dienen tevens als toetsingskader voor reeds lopende projecten. De lopende projecten Omgevingswet, Toerisme, Trambaanfietsroute en Beheer openbare ruimte kunnen in de Lijn 50-samenwerking een bijdrage leveren aan de ontwikkeling en versterking van de gezamenlijke waarden Authenticiteit, Unieke ligging, Gastvriendelijk, Aandacht voor elkaar en Fijnschaligheid. De lopende projecten kunnen dan ook in Lijn-50 verband worden voortgezet.

Geadviseerd wordt:

1. Kennis te nemen van de notitie Gemeenschappelijke waarden Lijn-50 samenwerking;
2. In te stemmen met de voorgestelde (5) gemeenschappelijke waarden voor de lijn 50 samenwerking;
3. In te stemmen met het voorstel om de onder 1 bedoelde gemeenschappelijke waarden als afwegingskader in te zetten voor toekomstige samenwerkingsprojecten in de lijn 50 samenwerking;

Relatie met bestaand beleid en strategische visie / integraliteit

Strategische visie, Bestuursakkoord en Programmabegroting.

Gevolgen

Burgerparticipatie, toelichting en verantwoording

In de derde fase van de consultatiefase is door middel van een enquête de mening van de burgers van de Lijn-50 gemeenten gevraagd.

Financiële en personele aspecten, incidenteel / structureel, begrotingspost

n.v.t.

Planning, uitvoering en evaluatie

De behandeling van het gezamenlijke raadsvoorstel Gemeenschappelijke waarden Lijn-50 samenwerking "Koersdocument lijn 50" is voorzien in de gezamenlijke raadsbijeenkomst en raadsvergadering(en) op 17 april 2019.

Beeldvormende vergadering op n.v.t..

Oordeelsvormende vergadering op 17-4-2019.

Besluitvormende vergadering op n.v.t.

Communicatie

n.v.t.

Maatschappelijke effecten

n.v.t.

Risico's

n.v.t.

Het college van Eijsden-Margraten
De loco-secretaris,

De voorzitter,

Francois Kool

Dieudonné Akkermans

RAADSBSLUIT

De raad van de gemeente Eijsden-Margraten

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

gelet op de behandeling in de het Presidium;

Besluit:

1. Kennis te nemen van de notitie Gemeenschappelijke waarden Lijn-50 samenwerking;
2. In te stemmen met de voorgestelde (5) gemeenschappelijke waarden voor de lijn 50 samenwerking;
3. In te stemmen met het voorstel om de onder 1 bedoelde gemeenschappelijke waarden als afwegingskader in te zetten voor toekomstige samenwerkingsprojecten in de lijn 50 samenwerking;
4. In te stemmen met de voortzetting, conform de voortgangsrapportage, van de lopende projecten in Lijn-50 verband en zo nodig de raden om kaders/richting te vragen bij toekomstige afwegingen van strategische aard.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 17 april 2019

De griffier,

Mr. Marc Verbeet

De voorzitter,

Dieudonné Akkermans